

KUSTBON

≡≡≡ Tidning för svenskarne i Östersjöprovinserna ≡≡≡

Årg. I.

1 Januari 1918

№ 1.

Utgivare: **Hans Pöhl**. Ansvarig redaktör: **M. Westerblom**.

□ □ □ Redaktionens adress: Reval, Riddaregatan 9 (Ревель, Рыцарская 9) □ □ □

„Kustbon.“

„Vi äro svenskar wi odja,
fastän wi äro få“.

Den swenska folkstammen här i Östersjöprovinserna har isynnerhet nu, under denna nydanings tid, många intressen att iakttaga, och förswara. I kampen för sin tillvaro är sammanhållningen av största behov.

För att befrämja detta systemål utkommer denna lilla tidning „Kustbon“. Den vill vara en bubbärare för svenskarne härute, påminna oss om våra plikter, befrämja våra politiska och medborgerliga rättigheter, och enligt förmåga bidra till det allmänna bästa och våra enskilda behov.

Svenskarne i Östersjöprovinserna äro omkring 8000 personer och det är klart att wi swärsligen få så många prenumeranter, att tidningen bär sig i dessa dyra tider men i hopp om att „Kustbon“ finner väg till varje svenskt hem, våga wi dock försöket.

„Kustbon“ öppnar sina spalter för alla, som hawa intresse för vår sak, och väntar bidrag från alla våra bygder.

Om ej oförutsedda hinder förekomma, utkommer „Kustbon“ först en gång i månaden.

Till „Kustbons“ redaktion höra: Agronom Eric Fait-Ell, direktör Oskar Ingman, handlanden Carl Berg, och frönen Elsa Mattsson i Reval, läraren Joel Nyman i Korkis, Kantor Johan Nyman, Nuckö; lärare Nikolaus Bles och Alexander

Seyman, Nuckö-Nickholz, läraren Johannes Pöhl, Rågöarne och Anders Lindkwist, Drmsö. Redaktionen.

Till landsmännen!

Vi lewa i en tid, som är full av ofrid, strid, överraskande omvälvningar och förändringar av alla möjliga slag.

Svenskarne i förskifringen härute ha fått lida mycket i många avseenden, men wi kunna dock säga att Gud hitintills bewarat oss för det värsta, och wi våga hoppas att Han, som styr allas öden, äwen i de dagar som stunda, håller sin skyddande hand öwer oss, och för oss mot en ljusare framtid.

Nu, när tidens stormvindar draga fram öwer våra öar och kust, behöws mera än någonsin att wi hålla samman i inre gemenskap, och räcka warandra en broderlig och hjälpsam hand.

För att stärka sammanhållningen och befrämja och värna våra politiska och medborgerliga rättigheter utkommer „Kustbon“.

Den vill komma till varje hem och till varje hus där svenskt tunga talas här i Estland; den vill uppsöka den ensliga wandraren, som går sin väg fram bland främlingar; den vill hitta väg till de våra, som äro fjärran från de sina, — bringande till alla en hjärtevarm svensk nyårshälsning.

Den vill äwen säga till alla dessa, som hålla på att glömma sitt swenska språk, sin härkomst och sin plikt mot sitt folk:

„Tag wara på dig själw, tag wara på din broder“!

Kustbon will ropa till alla:

„Upp att werka med all din håg,
Wärna vårt språk och minne!
Ung och gammal, och hög och låg
Ene det swenska finne“.

Kustbon will äwen hjälpa på wännerna i Gammalswensky och om den lyckas segla öwer havets vågor till det urgamla hemlandet, så will den äwen frambära till landsmännen på andra sidan Österjön och Finska viken en hjärtlig hälsning från de förskingrade i fjärran.

Kustbon har många brister och fel, men som den utkommer under helt andra omständigheter än någon annan swenskt tidning, så hoppas den om benäget överseende.

Reval, den 1/14 januari 1917.

S. Pöhl.

„Wad månne wäl warda aw detta barn?“

Äntligen! „Kustbon“ har skadat dagens ljus! Årslånga förhoppningar uppfyllda, drömmen om egen tidning förverkligad! Det är „ben aw vårt ben och kött aw vårt kött“ wi nu i stum häpnad hålla i våra händer.

Men, är det verkligen möjligt ändå, hur har det kunnat ske?! Egen tidning för oss swenskar här i „förskingringen“? Och aw eget „fabrikat“ till och med? Nej, men det är då raft omöjligt! Ja omöjligt, omöjligt!! Men ändå så, det war då rent aw märkwärdigt, hur har det ändå gått till? Jo, helt enkelt bara, att „wad skönt du tänkt, wad du i kärlek will“ det kan ingen makt i längden förhindra. Och andra hemligheterna är, att „frist wägar är hälften wunnit“. Alltså: det otroliga har hänt, wi har egen swenskt tidning — wår egen tidning.

Alla föräldrars plikter och uppgifter äro: giwa det späda näring, ans och wård och deras tankar syssla äwen med det lillas framtid. De bygga sitt barn de wadrafte luftflott såwida de

ej kunna göra det aw mera hållbart material, gods och gull och anseende — och skulle så gärna welat få swar på frågan, denna epistel har till öwerkrift. Samma skyldigheter, samma omsorger och samma förhoppningar hawa äwen wi den späda Kustbons upphowsmän, faddrar och förförjare. Och det äro wi alla, så många som hawa swenskt blod i sina ådror och ännu tala det gamla språk, som kallas ärans och hjältars språk, wår kära swenska. Wi hawa giwit „Kustbon“ livet, må wi nu också se till, att den får wad den behöwer för att wära sig stor och stark, bliwa oss till nytta och nöje. Det beror just på oss själwa, om den skall bliwa, wad den skulle och kunde bliwa. Warje swenskt man och warje swenskt kwinna skall anse det till sin plikt att på något sätt bidra till „Kustbons“ tillworo, hans tilltagande i „ålder och nåd“ — till allas vårt bästa. Kan wi ej göra annat, så kunna wi ändå släppa in honom i våra hem. Skam åt den swenskt, som stänger sin dörr för honom. Kom ihåg — Kustbon måste finnas i warje swenskt hem, det måste wi lowa warandra och ej giwa oss till ro, förrän han bliwit en vän i warje swenskt hem.

Ja, wad måtte wäl bliwa aw detta barnet — wår späda Kustbo? Skall den möjligt genast efter att hawa skadat dagens ljus så sluta igen? Skall den möjligen få föra en hård kamp för sin tillworo för att slutligen aw brist på understöd ändå gå under? Eller skall den röna den kärlek och wård, som är förutsättningen på dess allsidiga utweckling?

Wälartade barn äro ju sina föräldrars glädje och stolthet, deras ålderdoms tröst och stöd. Späda Kustbon kommer nog också att rikligen återgålda den kärlek och uppoffring, wi kommer att nedlägga på honom. Drädd, pigg och glad kommer han att göra sina påhälsningar i våra swenska bygder. Hans första hälsning wore: „Waren swenska!“ „Mot andra ord på denna jord byt icke swenskans

Ljusa ord" är hans råd och bön. Han vill göra klart för oss, att det är orätt och fegt att, såsom tyvärr ofta skett, mot en linsvälling sälja sin svenska förstfödsföret.

"Kustbon" vill vidare bliwa oss till råd och hjälp i vardagslivet olika frågor, skulle bliwa en "ljusets riddarman, strida mot allt orätt och skadligt, lågt och fult. Med glatt allvar vill den peka mot ljusa, ädla mål, visa oss vägen öfver "djupen — mot höjden".

"Kustbon" skulle dock först som sist bliwa föreningsbandet mellan oss härute i förskiffringen. Genom densamma skulle vi komma i närmare beröring med varandra, lära känna och dela varandras såväl glädje som sorg. Vidare skulle denne allas vår vän vilja ännu mera förena oss med blodsfränderna på andra sidan havet och därigenom komma oss i åtnjutande av deras rikliga kulturförråd.

Sådana äro de förhoppningar, jag knutit vid vår nyfödda "Kustbo". Skola de beannas eller det första forliga antagandet bliwa dess öde? Ingen kan besvara frågan. Ett är dock säkert att vi själwa och ingen annan kommer att bära ansvaret för, om Kustbon komme att få ett sorgligt slut. I så fall äro vi ej eller värda vårt svenska namn och kunna då gärna falla i glömskans hav. "Owes ej öfver Fädrens ära", säger den gamle wise att "stark ström går med egna vågor mot havet". Äro vi ej mera än svenskar bara till namnet, och äro vi ej mäktiga göra något för värtbewarande och höjande, ja då må vi gärna vara något annat.

Men för att så ej måtte ske, gäller det att spotta i nävarna och taga riktiga karlatag för vår "Kustbons" underhåll, spridning och bestånd. Här gäller att göra nytta både med penna, tunga och ben och ej vara alltför noga med riksbankens smutsiga papperslappar.

Ett exemplar av "Kustbon" i varje svenskt hem och då kan vi ge klart svar på öferskriftens bäwande fråga.

S. R—n.

Revolutionen och svenskarne i Estland*).

Den 20. juli 1914 utbröt det hemska kriget, som inomfort satte hela världen i brand. Krigets verkningar visade sig mycket fort på alla områden. Stormakterna, bland dem äwen Ryssland, förklarade sig kämpa för folkets frihet, vars slutmål är att varje nation må själf bestämma, huru den vill ordna sina inre och yttre angelägenheter. Detta ideal kunde dock ej förnimmas i Rysslands politik, som, trots löften om frihet, höll på att behandla de främmande nationerna, som av ödets skickelse en gång hamnat inom dess gränser, på det wanliga sättet; — ja, det hårda öket blev ännu swårare, ty kriget medförde sina kraw.

De många motgångarna i kriget, det swåra ekonomiska läget, oordningarna på nästan alla områden m. m. förde landet med jätte steg mot revolutionen, som isynnerhet efter 1905, hållit på att gro och växa.

Den 27 februari d. å utbröt revolutionen i Petrograd, och efter en vecka hade den omfattad hela landet. Tack vare riksduman, som tagit ledningen om hand, gick omvälvningen mycket fort och med jämförelsewis ringa offer. Kejsaren, Nikolai II, twangs att awsäga sig tronen och giwa makten åt Interimsregeringen, som sammansatts av de liberala och socialistiska partierna i riksduman.

Revolutionen war en ny morgonrodnad för alla i Ryssland boende folk. Alla skynda att taga ställning till den nya regimen och framlägga sina behow och fordringar. Kriget blir nu nästan en bisak och man syftar med de inre politiska frågorna.

Estland war en av de första prowinserna, som framkom med planen om själfstyrelse, och den 20 mars blev också landets prowisoriska autonomi stadfäst av Interimsregeringen. Till Estland hör nu äwen halwa Lifland, d. v. s.

*) Öwanstående uppgift är hämtad ur Kalender eller Almanack för svenskarne i Ryssland, för år 1917.

denna del, som bebos av Ester, ävenså Runö i Rigawiken.

Även den swenska befolkningen i Estland, kom fram med sina önskemål, — den 12 mars till Interimsregeringen i Petrograd, och något senare till guvernören i Estland och till de ledande politiska partierna härstädes. Vi framhöll, att den swenska folkstammen i Estland, som är en del av landets grundbefolkning, må få rättighet att fritt utveckla den swenska odlingen och begagna sitt modersmål i skolan, kyrkan och de lokala ämbetsverken. Ävenså att swenskarne rättigheter må garanteras i Estlands självstyrelse.

Vi kunna nu konstatera, att swenskarne lyckats i dessa strävanden, men i tider när allt ännu wacklar, kriget ännu pågår, och det ena partiet störta det andra, kunna så många planer krasas och löften omkullkastas.

Sammanhållning och ordning är nu, om någonsin, för oss av största behov. För detta ändamål grundades även „Swenska Folkförbundet i Österjöprovinserna“ Förbundets syftmål är att förena den swenska talande befolkningen härstädes i och för befrämjande av våra livsintressen i fråga om modersmål, kultur samt politiska och medborgerliga rättigheter.

Förbundet grundades i Reval i slutet av mars och organiserades sedan på landsbygden. Genom denna organisation ha vi nu även varit i tillfälle att uppträda i folkets namn och bewaka och befrämja den swenska befolkningens gemensamma intressen. Swenskarne har nu även en representant i den Estländska Rantdagen och en medlem i kretsrådet i Hapsal och Reval.

Det är av största wikt för vårt folk, att vara wakert och ej försumma sina intressen och glömma sina plikter! Den swenska samlingen „Folkförbundet“ vill ej vara ett påwedöme, som många andra partier här i landet äro, utan ett fritt förbund. Men vi böra lära oss att offra mera arbete och penningar till förmån

för gemensamma strävanden. Vi weta, att dessa icke flyta till gagn för några enskilda utan tjäna allas gemensamma och rättvisa intressen, och ha till mål att förbättra vårt folks ställning i alla afseenden, — med wälgång och frihet som mål. Ingen får undandraga sig! Alla måste deltaga i att med gemensamma krafter bära gemensamma offer och möda i mån av krafter och tillgångar. Endast då ha vi utsikt till framgång. Må ingen glömma, att på en war, som drar sig undan, wilar ansvaret av försummad medborgarplikt.

Reval, d. 10 november 1917.

S. Pöhl.

Ormsö.

I Östersjön, mellan Dagö och fastlandet, väster om Nuckö, ligger Ormsö eller, såsom thyskarna kalla den, Wormsö. Den är 2½ mil lång och 1 mil bred och höjer sig endast obetydligt över havsytan. Inwånarnas antal är omkring 2,700 av vilka blott 2 à 3 hundra äro efter, senare inflyttade; äljest är hela befolkningen swensktalande.

En tradition förtäljer att ön fått sitt namn efter en sjöröware, som engång under wikinga tiden där haft sitt näste och för sina sträckinlagande röwaretag erhöill namnet „orm“.

De gamla historiefriwarne kunna icke lämna bestämt besked om, när Ormsö blef befolkad, men antagligt är, att det skedde under wikinga tiden, då swenskarne utvandrade från sitt ariska hemland, Sverige, till Österjöprovinserna. Akademikern Runik antar, att invandringen skedde i 9:e århundradet, då swenskarne Runik, Sineus och Truvor grundade Nowgorodska, Bjelooerska och Isboriska furstädömena, samt Askold och Dyr det Rieffka furstädömet. Andra däremot antaga, att invandringen skedde i 12:e århundradet, då swenskarne under Erik den heliges tid (1157) utvandrade till Finland — Ryland.

En gammal folksägen förtäljer även, att swenska regeringen hitfickat några aw sina underfator för att skydda handelsfartigen för estländska sjöröware — esterna. Man will tro, att det då möjligen skett, sedan esterna, letterna och Karelerna förstört staden Sigtuna (1188). Dessa hitfickade stannade sedan kvar och fingo sedermera förstärkning från hemlandet. Det äldsta säkra bewis på swenskaras befinnande i Östersjöprovinserna är ett gammalt dokument från år 1294 i stadsarkivet i Hapsal, givet aw biskop Jacobus på Ösel, där swenskarne omtalas som fria odalmän på Ormsö och Nuckö.

De äldsta byarna woro Kyrkslätt, Borby och Sarby, på nordvästliga delen aw ön. Sedermera tillkommo Busby, Tompo, Bennys, Förby, Hullo, Swiby, Rumpo, Dyby, Norby, Sönerby och Fällarna. Aw dessa 15 byar fingo tre Rusbby, Bennys och Tompo förswinna, emedan godsägaren med dem utwidgat sina gods.

Från år 1228 till 1581, d. år 353 år, tillhörde ön Ösels biskopar. Då hade öborna en mycket god tid: de lewde i lugn och ro samt betalte mycket ringa skatter, som bestodo däri, att 2 flickor fingo tjänstgöra som trädgårdsarbeterskor wid biskopens slott i Hapsal.

År 1576, då ryssarne intogo Hapsals slott, brände, mördade och torterade de på det förfärligaste på Ormsö och Nuckö. Prästen på Ormsö instängdes i badstugan, som sedan uppbrändes; folket tvingades in i husen, som antändes. En del människor släddes lewande; icke ens dibarnen skonades. Kyrkböckerna och många gamla dokument förstördes. 1581, då den swenske generalen Karl Heinrichson Horn intog Hapsal (för andra gången), kom Hapsal under Sveriges regering (det öwriga Estland och Reval redan 1561) Inwånarna fingo då själwa föra sina skatter (tionde af allt) till Stockholm eller Hangö. Men som sjöreforna ofta woro swära och farliga, fick ön en fogde „hoppman“ (Hauptman), som indrew skatterna.

Denne bosatte sig i Söderby och gaw anledning till namnet „Hoppmanshof“.

Då wederbörande så småningom wille föröka skatterna, gaw det anledning till twistigheter warför Karl IX. faststälde, att bönderna för warje haken land, som de brukade, skulle erlægga: 8 öre pänningar, 2 tunnor råg, 1 tunna korn, $\frac{1}{2}$ tunna hawre, 1 får, 2 höns, 10 ägg, 10 lisp. smör, 10 lisp. torrskiff, $\frac{1}{4}$ lass hö, 4 fårwar halm, 1 famn wed, 2 tunnor brännkol, samt för tio haken en öre. Dessa skatter skulle erläggas hwarje Bertilmässodag.

Det blev ock strängt förbjudet att föröka desamma. Men trots detta tilltogo dock skatterna med tiden, så att Gustaf II. Adolf år 1626 ytterligare måste stadfästa böndernas privilegier och förbjuda alla skatteförhöjningar.

År 1604 förlånade Gustaf II. Adolf några byar åt sina officerare, aw wilka wi kunna nämna Magnus Brummer, Klaus Kursell, Göran Stackelberg, Herman Nyrot, Wilhelm Kisling, Hans Fersen, Engelbrecht Meck och styrmannen Torsten. Dessa innehaware erhöilo då skatterna under 25 års tid. Klaus Kursell grundade sedan godset Söderby det s. k. „Hoppmanshof“ och Magnus Brummer — godset „Magnushof“.

År 1627 kom Magnushof i dåwarande estländske guvernörens greve Jakob de la Gardies ägo. Denne inköpte ock alla de öwrigas länegods, så att 1640 hela ön — med undantag aw byn och „Hoppmanshof“ Söderby — tillhörde honom.

År 1650 framkommo bönderna med klagomål öwer greve Jakob de la Gardies förtryck till drottning Kristina, som änyo fastälde deras privilegier aw år 1600 och 1604, men ock fastälde på greve de la Gardies anhållan, en arbetsdag i weckan för warje haken land eller 10 riksdaler eller 3 tunnor råg.

Jakob de la Gardie esterträdes 1652 aw sin son Magnus Gabriel. Utom Ormsö, Nuckö, Dagö och Moon tillhörde honom i Est- och

Rifland 20 gods, största delen av ön Ösel, flotten Gapsal, Arensburg, Hälme och Tarwast. Men under reduktionstiden miste han alla sina gods och egendomar samt dog mycket fattig och öwergiven 1696.

1675 inköptes ön av grewe Otto Wilhelm von Königsmarck för 30.000 riksdaler. 1685 framkommo åter bönderna med klagomål till Karl XI. att godsägaren påtvingade dem nya pålagor och dagswerk.

Fortf. i nästa n:r.

Tala blott ditt swenska modersmål, så ofta det är möjligt!

Tala det alltid i din familj! Ålskar du själf dina fäders språk, skola äwen de bland dina familjemedlemmar, som ej till äwentyrs kunna det, också så småningom lära sig det.

Tala swenska med dina barn! De ha rätt att få lära sina förfäders språk, och detta språk, har rätt till dem. Bland landsmän tala aldrig annat språk än swenska! Ungen fest är swenskt, om ej det swenska språket ljuder där, offentligt och enskilt.

Kom ihåg, att språket är den härligaste arwedel och att det tillhör alla lika — fattige och rike, lärde och olärde, swenskar hemma och swenskar i förfingringen! Det är det stora gemensamma, som inga haw och inga politiska eller sociala gränser kunna splittra eller förinta, om vi själwa wilja wårda och behålla det.

Mins Viktor Rydbergs ord: „Till ariskt blod, det renaste och äldsta, till swenskt jag wigdes av en wänlig norna!“

„Allswenskt Samling“.

Krig eller fred?

(Tantar i löpgrawen.)

Öwanstående ord äro nu redan fjärde året hela den civiliserade världens wiktiga fråga, och man hör dessa ord, lik en ohyllig anda, följa öwerallt och som är oåttskillig som dagens brödsfråga. Ordet krig ljuder så kraftigt, så manligt, så stolt och ridderligt att war och

en ärlig person känner sina nerwers spensfighet fördubblas wid blotta uttalandet av det samma; det påminner om forna wikingafärder, det påminner om många förra ärars fält, om många, många segerrika tåg och ärliga bragder. Ja, det påminner äwen dagen då man ännu war en liten gosse och första gången hade sin näsa att blöda, efter att hawa warit i slagsmål med icke swenskar som gjort narr av vårt ärliga och wälklingande språk. Man minnes det som i går, huru stolt, huru wiktig man war då segren hade nåtts i seg kamp en mot fyra eller fem, för wi swenskar woro alltid fåtaligare. Ordet krig ljuder så stolt att det i skuggan av sin ridderlighet gömmer krigets största farhågor och fador.

Det fifta ser vi äwen av världens största socialister wilka i princip arbeta mot kriget, men i werkligheten dock understödja det samma, med undantag av några få som inte har mod och råd därtill.

Ordet fred är i raka motsatsen och ljuder så ömt, trowligt och fredligt att äwen den djärwaste och stridslustigaste man skulle göra halt när han hör ordet talas och kommer omwilkorligen att minnas den Julmorgon när kyrkklockorna fredligt ringde till Julotan och där han heligt hörde sjungas: „Ära ware Gud i höjden, frid på jorden och människan en god wilja“. Dessa två ord, krig — fred ha giwit humudbröf i hela wida världen, men man misstager sig bestämt inte om man tillägger mest i det „heliga“ Ryssland. Fred eller krig heter det, men om man noga öwerser händelsernas gång, ser man klart och tydligt att humudwikten som borde giwas orden fred och krig faller på det olycksfäliga eller; och det blott inte nu utan fjärde året redan.

Första krigsåret, will jag minnas, läste wi: efter tre månader swälta Tyssland, eller också intar wi annors Berlin efter sex månader. Under det generalstaben utarbetade planer hur man bäst skulle kunna sälja Polen i optum

eller warje stad och fästning enfilt? Skulle man sända ammunition till Warschau eller Wladiwostok? När man wid fronten mottog ammunitions förråd wiste man att där fanns kulor eller granater eller också pälswaror. När middagstiden war inne wiste soldaterna, att äwentyuell en god måltid kunde wäntas eller fattades brödet. När man reste i tjänsteangelägenheter och medförde kronobagage wiste man inte om man kunde komma fram eller skulle man hamna hos någon stations kommandant. Skulle en soldat hälsa någon officer war han i willråd — göra det högt eller tyft. Öwerallt och allestädes war man förberedd på ett eller.

Revolutionen utbröt och ordet eller tråde dubbelt i kraft. Första frågan bland soldaterna blew skulle man arkibusera, nedskjuta eller arestera alla officerare med ens eller göra det med tiden, för till bourgeoisie tillhörde de säkert allesamman. Dessutom blew det ett eller framför warje individ. Skulle man bli demokrat, revolutionär, bolschewik eller wem wet wad? Alla partier woro ganska lockande Demokraterna hada ganska framstående män: andra partiet rrr . . . evolutionär klingar äwen ganska bra med det hårda r-ljudet i sepetsen; bolschewikerna lowade ganska mycket och framför allt fred. Widare blew det om man skulle ha koalitions eller socialistisk interimregärning? Skulle man följa juristen Kereufky eller jur. cand. Lenin? Soldaterna wid fronten rådslogo om förbrödringen skulle ske mellan enfildade partier eller regementswis, skulle man tränga på fienden eller skulle blott egna positioner bewaras. Soldaterna som stodo i reserw diffuterade om de skulle ombyta sina kamrater i löpgrawarna eller inte, skulle de bära epoletter eller ej, om den och den öwersten war god nog eller skull den awfättas zc.

Ja det är rent omöjligt hinna uppräknat alla ställen där ett eller stod och står, men aw allt det owansagda kan wäl wara klart nog att

fortsättandet med kriget för Ryssland skulle kunna jämföras med de wälbekanta orden: „som karingen mot strömmen“. Följaktligen skulle det blott nu bli en ny fråga huru dyrt Ryssland kommer att köpa den oundwifliga freden.

W—Blom.

Brev till „Kustbon“.

Ditt leende öga
Du öppnar också,
Och hälsar det höga
Det klarande blå;
Och hälsar din fromma,
Din wänliga dal,
Och war och en blomma
I fogarnasfal.

I dagningen går oss till möte morgonstjärnans glans förkunnande att mörkret skall förswinna. Detta ljus efterträngtas utaw mången trött nattwäktare till lands och watten. Likt ett sådant kommer „Kustbon“ här med hoppets bud, att „Ur wår kärlek skall gå opp, Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp“ och i dess ljus kunna wi swensktalande medborgare på Estlands kuster och öar mer och me se warandra i tillwaron.

Wi känna enighetsbandet påtryckt, och kunna ännu tätare sluta oss tillsammans, och framåtskridandets höga ideal får med warandras hjälp fortare mogna ur twänget. Wi äro i det största behov utaw warandra och hur kunna på bästa sätt räcka warandra handen om ej genom Kustbon, och uti vilket swenskt hem kan den saknas?!

Om wi ännu påminna oss uppropet aw d. 18 april till alla swenska medborgare, där wi bland annat påminnas om söner och döttror, aw swenska föräldrar, som wänt sitt folk ryggen, glömt sitt modersmål och blomit annat än de äro i brist på upplysning och bildning — hur mången wemodstung suck har ej genomgått wår släl. Men hawa wi nu kommit till det ädla, som wåra fäder tänkt och wad skönt de drömt en gång, — då wi fått friheten att förena oss till

att värna och befrämja våra livsintressen. Nå ingen finnas bland vårt folk som endast väntar på andras hjälp, utan att själv göra sitt bästa. Huru än våra öden randas, så må vi tänka, tala och arbeta efter bästa förmåga för att få denna brist på upplysning och bildning, om och till en ringa del, avskaffad, så att våra söner och döttrar måtte finna behag wid hemmets härbar i sin swenska kultur och sitt modersmål.

Våra fäder hawa fått genomgå många värlande och hårda öden, i det de kämpande med fattigdom och förtryck, och drömmande om bättre tider gått till vila under fosterjordens torwa. Seder åt deras minne!

Wi, ett yngre släkte hawa fått se dagen, när fattigdomen förminskas och för stryckets börda lättas. Wi måste värda oss om tiden, ty den är dyrbar och kort. Att längre sowa wid manwårdens anstalter, hör ej till nutidens lösen; den är nu för oss „Framåt“ och då få omswepen awfalla, ty här måste också wara uppoffringar och försakelser. Hur ofta äga wi ej felet att wara för mycket egenlära i det wi fråga: „wad får jag för det?“ Men wad hawa våra fäder fått, som kämpat, lidit bett och trott? Hur ofta flammor ej upp vår fädernejords kärlekslåga, i det wi på minnets örnawingar föras till fjärran rymder. Ja, men wi få ej gå för långt från vårt ämne, ty Kustbon här kommer ej i stormens wilda brus, ej i eldens dystra ljus, men i den milda släktens sus. Wi räcka dig „Kustbon“ wår hand i det wi wilja ses igen. Dröj icke för länge! Med detta hopp och i fast tro och förwifning därom, att denna lilla tidning finner mångt öppet hem, och att prenumeranter i tusenden anmäla sig och understöda wår swenska sak, äro wi innerligt glada att genom denne wår vän träffas många, många gånger ännu.

„Din blomning sluten än i knopp
Skall mogna ur sitt twång,
Se ur wår kärlek skall gå opp,
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
Och högre klinga skall en gång
Wår fosterländska sång.“

W. Lindqvist.

Ajboland.

Skönt är du, kära Ajboland,
Med ö wid ö, med strand wid strand
I saltan Östersjö!
Fast fattigt, bortglömt och förtryckt,
Med usla kojor blott bebyggt,
I dig wi bo och dö.

I dig, du arma träldomsland,
Med stenig mark och sandig strand,
Wi funnit fosterland!
För dig rann våra fäders blod,
När kamp om din eröwring stod,
Wårt kära Ajboland!

Du skådet släktled efter led
Som kämpat hårt för dagligt bröd
På våra holmar, skär;
Du wiking sett från högans nord,
Som seglat hit, nu odlar jord,
Som ringa skördar bär.

Den kamp som här för livet stod
Har härdat mer och mer det mod,
Som fanns i swenskemän.
Må wi nu, käre, 'Ajbowän',
Gå med i ädla sträwanden
Och handla som en man!

S. P.

Redowisning öwer infomna bidrag till „Kustbons“ understöd följer i nästa nummer.